

OBSAH

Předmluva k ediční řadě <i>Základy sociologie</i> (Jan Keller)	9
ÚVOD	11
NEROVNOST A CHUDOBA	14
Velké téma sociologické teorie	14
<i>Nerovnost: přirozenost, motor dějin či velká nespravedlnost?</i>	16
<i>Karel Marx (1818–1883)</i>	20
<i>Max Weber (1864–1920)</i>	21
Nerovnost a stratifikace	23
Individualizace nerovnosti v postindustriální společnosti	26
TYPY NEROVNOSTI	27
Příjmová nerovnost, nerovnost bohatství	27
Nerovnost ve spotřebě a životním stylu	31
Statusová nerovnost – symbolické vyjádření	33
Nerovnost ve schopnostech, vzdělání a v přístupu ke vzdělání (teorie lidského a kulturního kapitálu a sociolingvistika)	35
Nerovnost na trhu práce: teorie lidského kapitálu a teorie sociálního kapitálu	37
Nerovnost životních podmínek a její rizika	38
Nerovnost a chudoba	39
KDO JSOU CHUDÍ	42
Životní cyklus a trh práce: stará a nová chudoba	45
Stáří a chudoba	49
Feminizace chudoby	51
Děti a chudoba	53
Tělesný a duševní handicap a chudoba	54
Etnické minority, rasismus a chudoba	55
Bezdomovci	57
Skrytá a latentní chudoba	58

PROČ JSOU LIDÉ CHUDÍ?	60
Chudoba jako výsledek uspořádání společnosti a nerovnosti v ní	62
Chudoba je výsledkem lenosti, nedostatku vůle, nepředvídatelnosti a špatných morálních vlastností chudých	64
Chudoba jako výsledek situačních faktorů	65
Společenský konsensus o příčinách chudoby („deserving“ a „undeserving“ chudoba)	65
DEPRIVACE – ŽIVOT V CHUDOBĚ	70
Deprivace – průvodní jev chudoby, nebo její definiční vlastnost?	71
Chudoba jako mnohonásobná deprivace	74
PODOBA CHUDOBY A VZTAH SPOLEČNOSTI K CHUDOBĚ V PREINDUSTRIÁLNÍ EVROPĚ	80
Středověká chudoba	80
<i>Chudoba jako důsledek neštěstí</i>	80
<i>Cyklické příčiny chudoby</i>	82
<i>Strukturální příčiny chudoby</i>	83
<i>Rozsah chudoby</i>	84
<i>Životní standard chudých</i>	85
<i>Chudí jako předmět charity</i>	86
Moralizování kolem chudoby: chudoba versus sociální kontrola	89
Chudí jako participanti na sociálním rádu	94
PRAMENY NOVODOBÉHO POHLEDU NA CHUDOBU	98
Friedrich Engels (1820–1895)	100
Charles Booth (1840–1916)	103
Seebohm Rowntree (1871–1954)	106
KONCEPTY CHUDOBY	109
Absolutní (Sen) či relativní (Townsend)	110
<i>Relativní koncepty</i>	110
<i>Absolutní koncepty</i>	112
Přímé a nepřímé koncepty	115
<i>Přímé koncepty</i>	115
<i>Nepřímé koncepty</i>	116

Preskriptivní a konsensuální koncepty	116
<i>Preskriptivní koncepty</i>	117
<i>Konsensuální koncepty</i>	117
Objektivní či subjektivní koncepty	118
<i>Objektivní koncepty</i>	118
<i>Subjektivní koncepty</i>	119
MĚŘENÍ CHUDOBY	120
Měření chudoby v kontextu příjmů	122
<i>Hranice chudoby ve vztahu k příjmovému rozložení ve společnosti</i>	122
<i>Hranice chudoby definované ve vztahu k uznanému minimálnímu standardu</i>	124
Měření chudoby v kontextu spotřeby a výdajů:	
absolutní míry	125
<i>Přístup k chudobě z hlediska základních potřeb (Basic needs approach)</i>	125
<i>Koš zboží (Budget Standards)</i>	126
<i>Podíl výdajů na stravu v celkových výdajích</i>	127
Měření chudoby v kontextu spotřeby a výdajů: relativní míry	127
<i>Měření deprivace (Deprivation Indicator Methods)</i>	128
Míry založené na subjektivních výpovědích	132
<i>Subjektivní hranice chudoby (The Subjective Poverty Line – SPL)</i>	133
<i>Subjektivní hranice chudoby (The Centre for Social Policy Poverty Line – CSP Poverty Line)</i>	134
<i>Sebezařazení se na škále „bohatý – chudý“</i>	135
Metodologické problémy měření chudoby	136
<i>Příjem</i>	136
<i>Délka sledovaného období</i>	138
<i>Jednotky</i>	138
<i>Škály ekvivalence</i>	139
Měření chudoby územních celků	141
WELFARE STATE: JAK ZACHÁZET S CHUDOBOU A CHUDÝMI	143
Chudoba a rozvoj sociálního státu	146
<i>Redistribuce bohatství v rámci sociálního státu</i>	149
<i>Selektivita, nebo univerzalita</i>	152

<i>Dávky sociálního státu a mzda</i>	153
<i>Veřejné, nebo soukromé zaopatření?</i>	154
<i>Sociální stát a morální hlediska</i>	155
Nástroje sociální politiky	157
Směřování sociální pomoci	161
OBČANSKÁ SPOLEČNOST A CHUDOBA 164	
Problém sociální exkluze	165
Chudoba jako status: zaopatření, oprávnění a životní šance	167
Uplatnění statusu – problém sociální nekompetentnosti chudých	172
KULTURA BÍDY A TŘÍDA DEKLASOVANÝCH 175	
Marginalizace chudých a reakce na ni: kultura býdy a závislosti (od občana ke klientovi)	175
Třída deklasovaných: pauperismus a underclass	179
INSTITUCIONALIZACE CHUDOBY V ČECHÁCH PO ROCE 1989 185	
Výchozí stav	185
Reakce na chudobu v reálném socialismu	188
Revitalizace nerovností v příjmech a majetku	189
Proměny chudoby	190
Kolik je chudých v české společnosti?	193
Veřejné mínění o chudobě; chudoba a její politické konsekvence	197
ODEZVA SPOLEČNOSTI NA ZVIDITELNĚNÍ CHUDOBY 201	
Systém sociální politiky v České republice	201
Institut životního minima	202
Sociální pomoc, sociální podpora a sociální pojištění	205
ZÁVĚR 207	
Literatura	213
Jmenný rejstřík	242
Věcný rejstřík	246